

Referat

Møte i Rådgivende utvalg for Langsua 2020

Saksbehandler: Ulf E. Ullring, mob. 48 19 79 79

Vår ref. -

Dato 3.11.2020

Det ble avholdt møte i Rådgivende utvalg for verneområdene i Langsua den 2. november 2020. Møtested var kommunehuset i Gausdal kommune.

Frammøtte:

Anne Frugård, Øystre Slidre fjellstyre, Ingeborg Ørslien, Gausdal fjellstyre, Runar Rueslåtten, Statskog, Eike Müller og Finn Audun Grøndahl, Randsfjordmuseet, Trond Vatn, DNT Valdres, Ragnvald Jevne, DNT Lillehammer, Lise Havik, DNT Oslo og Omegn, Julia Helgesen, Visit Valdres, Arthur Bredeli, Ruten fjellstue.

Fra Langsua NP-styre møte:

Håvard Halvorsen (leder), Gausdal, Mari Gjestvang (Oppland fylkeskommune), Arnfinn Beito (Øystre Slidre), Jan Olav Espeliødegård (Etnedal), Heidi Maurstad (N Fron) og Ole Muriteigen (deler av møtet) (S Fron).

Fra administrasjonen møtte nasjonalparkforvalterne Ulf Ullring og Morten Liebe.

Agenda:

- Besøksforvaltning – tiltak og aktiviteter.
- Bærekraftig reiseliv – Miljøsertifisering, besøkssentre, tiltak.

Møtereftrat:

1. Håvard Halvorsen, nasjonalparkstyrets leder ønsket velkommen.
2. Nasjonalparkforvalter Morten Liebe informere om at forvaltningsplanen nå er godkjent. Høringen førte ikke til noen vesentlige endringer, men avdekket en del mindre feil og mangler som har blitt rettet opp. Det arbeides nå med nettpublisering av planen.
3. **Del 1 Besøksforvaltning:**
 - a. En runde blant frammøtte tilbydere av reiselivsprodukter om årets sesong avdekket følgende:
 - Etter en avlyst vårsesong, så ble sommersesongen mye bedre enn forventet. Noen hadde faktisk en bedre sesong enn normalt.
 - Nesten bare nordmenn.
 - DNT innførte booking, noe som medførte besøksbegrensninger på deres hytter. Fellesturer ble avlyst hos alle tre DNT-laga, og det har gått kraftig ut over aktiviteten.
 - Utleiehytter var populære, og trolig var det mange flere dagsturister i tillegg.

- Flere vandrere og syklister enn vanlig. Mye biler ved startpunktene. I Øystre Slidre er Storeskag det mest populære turmålet i nasjonalparken.
- Godt salg av fiskekort.
- Kittilbu utmarksmuseum hadde et svært godt år, med kanskje dobbel så mange besøkende som vanlig, tross to uker kortere sesong. Mange besøkende fra regionen og en stor andel barnefamilier.

b. Nasjonalparkforvalter Morten Liebe informerte om arbeidet med startpunkter (innfallsporster) for besøk i nasjonalparken:

- Vi har nå fire fullverdige startpunkter spredt rundt hele verneområdekomplekset: Holsbru, vårt mest trafikkerte startpunkt, Storeskag, Veslefjell/Falkfangerhøgda og Revsjøen. De har parkering, informasjon, toalett, rasteplass og nærhet til DNTs stinett. Tre av dem også med familievennlig nærtursti.
- Det arbeides for tida med utviklingen av to nye startpunkter, på Lenningen i Etnedal og på Verksodden i Espedalen i Sør-Fron.
- Arbeidet med å oppgradere mindre informasjonspunkt etter den merkvaremalen for nasjonalparker vil starte opp i 2021.
- Åpenbare mangler:
 1. Ingen universelt utformede stier så langt.
 2. Ingen brukertellinger de siste årene. Kunnskapen om hvor mange som besøker parken er derfor mangelfull.
- Paradoks: Det har tatt 10 år å få på plass 4 startpunkter. Det skyldes ene og alene ressursbegrensninger. Hva kan vi klare å få til de neste ti åra?

c. Gruppearbeid: Aktuelle tiltak

De frammøtte ble delt inn i tre grupper som skulle besvare tre spørsmål: 1) Hvilke konkrete tiltak bør prioriteres neste to år? 2) Eventuelle tiltak i forhold til beitedyr? 3) Hvilke tiltak kan vi samarbeide om? Vi noterte følgende svar:

1. Prioriterte tiltak:

- Startpunkt på Lenningen.
- Kartskilt med turforslag på startpunktene.
- Turkart av bedre kvalitet enn dagens.
- Tydeligere grenseskilt, slik at folk skjønner/oppdager at de er/har vært i en nasjonalpark. Ikke alltid tilfellet i dag.
- Informasjon som sprer og kanaliserer trafikken.
- Universell utforming av turstier ved startpunkt hvor det er mulig å få til.
- Istandsette kjørespor så de er framkommelig med sykkel, eks. Vetafjellet og Haldorbu.
- Etablere besøkssentre, ikke bare ett, men flere spredt rundt nasjonalparken. Et nytt og helårsåpent besøkssenter for Langsua mm. er allerede etablert på Beitostølen med turistkontoret som ansvarlig.
- Veiskilting fra alle hovedveier.

- Offentlig transport for besøkende.
2. Tiltak i forhold til beitedyr:
- God og lett tilgjengelig informasjon om beitedyr i fjellet. Sosiale media og aviser bør benyttes aktivt før hver beitesesong.
 - Viktig å lære opp folk til riktig adferd nær ammekuflokker.
 - Beitelaga må høres før nye stier etableres.
 - Mye bedre informasjon om båndtvangbestemmelsene, bl.a. om at de gjelder selv om det ikke er beitedyr i området.
3. Samarbeidsprosjekt:
- Destinasjonsselskap og nasjonalparkstyret bør samarbeide tettere om informasjonen som skal ut til publikum. Samarbeide om profil, tekst og bilder.
 - Etablere samarbeid om offentlig transport for besøkende i og rundt nasjonalparken. Viktig med god korrespondanse mellom tog og busstilbud, samt kapasitet til bagasje og sykler.
 - Fiskekortsamarbeid, f.eks. felles mobilapp.
 - DNT Oslo & Omegn samarbeider gjerne om klopplegging, da de har tilgang på midler til dette.

4. **Del 2 Bærekraftig reiseliv**

- a. Nasjonalparkforvalter Morten Liebe informerte kort om arbeidet med den nye reiselivsstrategien for Norge, hvor bærekraft har fått et sterkt fokus i oppdraget. Forslaget til reiselivsstrategi skal være ferdig 1. mars 2021.
- b. Julia Helgesen fortalte om arbeidet med miljøsertifisering av Valdres som reisemål. Det er en offentlig prosess med utredninger og høring og behandling i Valdresrådet. Arbeidet er i gang, men det er ikke gjort noen vedtak ennå, og Langsua er så langt ikke nevnt. Visit Valdres innser at bærekraft er viktig, og at man vil tape på å ikke ta hensyn til det. Strategien for en bærekraftig reiselivsdestinasjon er å tenke «people, profit and planet» som en helhet, hvor hensynet til natur, kultur og lokalsamfunnets utvikling inngår. En sertifisering må fornyes hvert 2. år.
- c. Eike Müller fra Randsfjordmuseet fortalte om Kittilbu utmarksmuseum som framtidig nasjonalparksenter. De har siden opprettelsen av parken vært en del av forvaltningsknutepunktet for verneområdene i Langsua, og ønsker nå å videreutvikle dette til et autorisert nasjonalparksenter. Noen stikkord for arbeidet er:
- Vektlegging av den regionale befolkningen som hovedmålgruppe. Dagsturmål, læringsarena, aktivitetssenter.
 - Et formidlingssenter som gir den besøkende personlig kontakt og veiledning. Spesielt viktig for utenlandske besøkende.

- Substitusjon: Gjennom besøk på Kittilbu vil den som har dårlig tid eller er dårlig til beins føle at de har vært i nasjonalparken uten egentlig å ha vært der.
- Stor informasjonskapasitet om natur, miljø og kulturhistorie med «in situ» informasjon: det som formidles finnes på stedet/i området.
- Egen forskning og kunnskapsformidling om lokale forhold. Temadager, workshops mm.
- Har allerede økoturismesertifisering.

d. Gruppearbeid 2: Bærekraftig reisemål

De same tre gruppene besvarte to nye spørsmål: 1) Hvilke konkrete tiltak som kan oppfylle bærekraftsmål mangler vi? 2) Hvilke tiltak bør gis prioritet? Disse ble i praksis besvart sammen:

- Satsing på innenlandske turister er mest bærekraftig.
- Tilrettelegge for bærekraftig transport til fjells. Kollektive tilbud.
- Parkering/oppbevaring og ladestasjoner for elsykkel.
- «Langsua rundt» sykkeløype.
- Alternativ energi på turisthytter, spesielt Liomseter som nå bruker dieselaggregat.
- Tydelige kanaliseringstiltak. Også som informasjon spredt gjennom DNT.
- Innføre forbud mot ferdsel i sårbare områder og kanalisere besøkende til mer robuste områder.
- Flere fugleskjul og tilsvarende for naturobservasjon.
- Lokale guider med god lokalkunnskap.

5. Styreleder takket for frammøtet. Deltakerne ble bedt om å komme med en liten evaluering av møtet på epost til sekretariatet (forvalterne) samtidig som de godkjenner møtereferatet.

Ref.: Ulf Ullring